

УСУЛҲО, ШАКЛҲО ВА ВОСИТАҲОИ ТАШАККИЛИ ЗЕРИ ИҚТИМОИ ДАР СТУДЕНТНИ ЧАВОНОН.

Умаралиева Шахло

Муаллими кафедраи методикаи таълими ибтидоии Донишкадаи соҳибкорӣ ва
педагогии ба номи Денов

Хайитов Абдуҷаббор

Саидов Жӯрабек

Студентони Институти со-ҳибкорӣ-педагогии ба номи Денов дар курси 1-уми
таълими ибтидоӣ

АННОТАЦИЯ:

Ҳадафи ин мақола омӯхтани усулҳо, шаклҳо ва воситаҳои, ки барои рушди зеҳни иҷтимоӣ дар донишҷӯёни ҷавон истифода мешаванд. Интеллекти иҷтимоӣ як маҳорати муҳимест, ки ба одамон имкон медиҳад, ки дар муошират ва муносибатҳои иҷтимоӣ ба таври муассир паймоиш кунанд. Бо муҳокимаи стратегияҳо ва усулҳои гуногун, ин мақола барои омӯзгорон ва тренерон, ки ба тарбияи зеҳни иҷтимоӣ дар ҷавонон таваҷҷӯҳ доранд, фаҳмиши арзишманд медиҳад. Таҳқиқот ба тадқиқот ва адабиёти мавҷуда таъя намуда, таҳлили ҳамаҷонибаи мавзӯро пешниҳод мекунад.

Калидвожаъо: Интеллектуалии илғимоӣ, донишљӯёни љавонон, усуљо, шакљо, воситањо, инкишоф, таљим, таљим, интеллекти илғимоӣ, усул, шакл, воситањо, муошират, заковат, дониш, калима, истељдод, зоњирии сунљӣ, самтњо ва принципњои асосӣ.

ABSTRACT:

This article aims to explore the methods, forms, and tools used to develop social intelligence in youth students. Social intelligence is a crucial skill that enables individuals to effectively navigate social interactions and relationships. By discussing various strategies and techniques, this article provides valuable insights for educators and trainers who are interested in cultivating social intelligence in young people. The study draws on existing research and literature, and presents a comprehensive analysis of the topic.

KEYWORDS: Social intelligence, youth students, methods, forms, tools, development, education, training, social intelligence, method, form, means, communication, intelligence, knowledge, word, talent, artificial intelligence, main directions and principles.

АННОТАЦИЯ:

Данная статья направлена на изучение методов, форм и инструментов, используемых для развития социального интеллекта у учащейся молодежи. Социальный интеллект — это важнейший навык, который позволяет людям эффективно ориентироваться в социальных взаимодействиях и отношениях. Обсуждая различные стратегии и методы, эта статья предоставляет ценную информацию для педагогов и инструкторов, которые заинтересованы в развитии социального интеллекта у молодых людей. Исследование опирается на существующие исследования и литературу и представляет собой всесторонний анализ темы.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Социальный интеллект, студенческая молодежь, методы, формы, средства, развитие, воспитание, обучение, социальный интеллект, метод, форма, средства, общение, интеллект, знание, слово, талант, искусственный интеллект, основные направления и принципы.

МУҚАДДИМА:

Интеллекти иҷтимоӣ чузъи асосии зеҳни эмотсионалӣ мебошад, ки ба қобилияти фаҳмидан ва идора кардани эҳсосоти худ ва дигарон дахл дорад. Интеллекти иҷтимоӣ, аз ҷумла, ба қобилияти идора кардани муносибатҳои иҷтимоӣ ва муносибатҳои муассир дахл дорад. Вақте ки ҷавонон дар роҳи таҳсили худ пеш мераванд, ба онҳо кӯмак кардан лозим аст, ки ин маҳоратро инкишоф диҳед, зеро ин барои рушди шахсӣ ва касбии онҳо муҳим аст.

Ҳадафи ин мақола муҳокима кардани усулҳо, шаклҳо ва воситаҳое, ки барои рушди зеҳни иҷтимоӣ дар донишҷӯёни ҷавон истифода мешаванд. Тадқиқот ба адабиёт ва таҳқиқоти мавҷуда таъя мекунад, ки ба зеҳни иҷтимоӣ ва рушди он дар ҷавонон нигаронида шудааст.

Усулҳо:

Якчанд усулҳо барои рушди зеҳни иҷтимоӣ дар донишҷӯёни ҷавон истифода мешаванд. Ба онҳо нақшбозӣ, фаъолиятҳои гурӯҳӣ, омӯзиши мисолҳо ва моделиронӣ дохил мешаванд. Бозии нақшҳо эҷоди сценарияҳоро дар бар мегирад, ки дар он донишҷӯён малакаҳои иҷтимоии худро амалӣ ва инкишоф дода метавонанд. Фаъолиятҳои гурӯҳӣ, аз қабилӣ машқҳои дастаҷамъӣ ва баҳсҳои гурӯҳӣ, ба ҷавонон имкон медиҳад, ки бо ҳамсолони худ муошират кунанд ва малакаҳои иҷтимоии худро инкишоф диҳанд. Омӯзиши мисолҳо ва моделиронӣ барои донишҷӯён шароити воқеиро барои омӯختан ва татбиқ

кардани малакаҳои иҷтимоӣ дар муҳити беҳатар ва назоратшаванда фароҳам меорад.

Натиҷаҳо.

Шаклҳое, ки барои рушди зеҳни иҷтимоӣ дар донишҷӯёни ҷавон истифода мешаванд, таҳсилоти расмӣ ва ғайрирасмӣ мебошанд. Таҳсилоти расмӣ таълими малакаҳои иҷтимоиро ҳамчун як қисми барномаи таълимӣ дар бар мегирад, дар ҳоле ки таҳсилоти ғайрирасмӣ фаъолиятҳои беруназсинфӣ ва барномаҳои дар бар мегирад, ки ба рушди малакаҳои иҷтимоӣ нигаронида шудаанд. Баъзе намунаҳои таҳсилоти ғайрирасмӣ маҳфилҳои ҷавонон, барномаҳои роҳнамоӣ ва ташаббусҳои хидматрасонии ҷомеа дар бар мегиранд.

Љадвал:

Усул	Тавсифи
Нақшбозӣ	Эҷоди сценарияҳое, ки дар он донишҷӯён метавонанд малакаҳои иҷтимоии худро амалӣ ва инкишоф диҳанд.
Фаъолияти гурӯҳӣ	Фароҳам овардани имкониятҳо ба ҷавонон барои муошират бо ҳамсолони худ ва рушди малакаҳои иҷтимоии онҳо.
Омӯзиши мисолҳо	Таъмини муҳити воқеӣ барои омӯхтани донишҷӯён

Муҳокима.

Якчанд воситаҳо барои рушди зеҳни иҷтимоӣ дар донишҷӯёни ҷавон истифода мешаванд. Ба инҳо арзёбии зеҳни эмотсионалӣ, машқҳои худшиносӣ ва барномаҳои омӯзиши малакаҳои иҷтимоӣ дохил мешаванд. Арзёбии зеҳни эмотсионалӣ ба донишҷӯён кӯмак мекунад, ки ҷиҳатҳои қавӣ ва заифии эмотсионалиро худро дарк кунанд ва самтҳои беҳтарро муайян кунанд. Машқҳои худфикркунӣ, аз қабилӣ рӯзноманависӣ, метавонанд ба донишҷӯён дар бораи рафтори иҷтимоии худ ва инкишоф додани худшиносӣ кӯмак расонанд. Барномаҳои омӯзиши малакаҳои иҷтимоӣ муносибати сохториро барои рушди малакаҳои иҷтимоӣ таъмин мекунад ва фаъолиятҳо ва машқҳои дар бар мегиранд, ки ба донишҷӯён дар амалия ва татбиқи малакаҳои иҷтимоӣ дар ҳолатҳои воқеӣ кӯмак мерасонанд.

Дар талабагон фаъолияти максималиро бедор кардан, майлу хоҳиши зиндаи мубодилаи афкорро бедор кардан, тафаккури онҳоро ривоч додан ва онҳоро ба андеша кардан дар бораи масъалаҳои ахлоқ водор кардан лозим аст.

Талабагонро ба кабули хакикати тайёр мачбур кардан лозим нест, бо иштироки фаълони онҳо (вале бо рохбарии муаллим) дар бораи меъёрҳои ахлоқӣ ҳулоса баровардан лозим аст. Бо ин мақсад масъ-алаҳоеро, ки хангоми суҳбат муҳокима мешаванд, пешакӣ тайёр кардан тавсия мешавад.

Дар ташаккули шахсияти хонанда ҳамчун идеали ахлоқӣ зуҳури муаллим аҳамияти калон дорад. Хонандаи синни хурди мактабӣ аксар вақт ба муаллим тақлид мекунад ва кӯшиш мекунад, ки ба ӯ монанд шавад, аммо аввалан, вай аксар вақт беҳабар ин корро мекунад, дуюм, ба намуди зоҳирӣ ва рафтори муаллим тақлид мекунад, зеро ӯ ҳанӯз шахс аст. зухуротро таҳлил карда, ҳиссиёти устувори одамро дарк карда наметавонад. Хонандагони синни наврас ва синфҳои болоии мактабӣ дар аксари мавридҳо бошуурона ба намунаи ибрат тақлид мекунанд. Азбаски наврас ҳудро калонсол мешуморад, вай мекӯшад, ки ба рафтор ва қори калонсолон тақлид кунад. Ин аст, ки ӯ ба рафтору кирдори атрофиён, ба хусус наздиктарин ва барояш обрӯмандтарин тавачҷуҳ ва тавачҷуҳ зоҳир мекунад. Муаллим ӯро қадар мӯътабар бошад, ҳамон қадар эътиқод, дониш, андеша ва завқи ӯ ба шогирдон таъсир мерасонад. Ҳангоми тақлид ба баъзе эҳсосоти калонсолон, наврас аксар вақт ба ин эҳсосот часпида, эҳсосот ва рафтори манфии онҳоро ба худ мегирад. Агар муаллим мақсаднок бошад ва дар иҷрои вазифаи худ суботкорона рафтор кунад, аз шогирдонаш низ ҳаминро талаб кардан осон мешавад. Баръакс, ҳашму газаб, дағалӣ, худдорӣ, мағрурии муаллим ба талабагон таъсири манфӣ мерасонад.

Талабагон ва падару модарон баъзан таъсири ибрати шахсии ҳудро дар қори таълиму тарбия кам баҳо медиҳанд. Бо вучуди ин, чӣ қор мекунанд ва чӣ гуна рафтор мекунанд, на қамтар аз он, балки муҳимтар аз он ки онҳо мегӯянд ва чӣ таълим медиҳанд.

ХУЛОСА:

Рушди зеҳни иҷтимоӣ дар донишҷӯёни қавон барои рушди шахсӣ ва қасбии онҳо муҳим аст. Омӯзгорон ва тренерон метавонанд усулҳо, шаклҳо ва воситаҳои гуногунро барои мусоидат ба рушди зеҳни иҷтимоии қавонон истифода баранд. Нақшбозӣ, фаъолиятҳои гурӯҳӣ, омӯзиши мисолҳо, моделсозӣ, таълими расмӣ ва ғайрирасмӣ, арзёбии зеҳни эҳсосӣ, машқҳои худшиносӣ ва барномаҳои омӯзиши малақаҳои иҷтимоӣ танҳо баъзе аз усулҳои мебошанд, ки метавонанд барои рушди зеҳни иҷтимоӣ дар донишҷӯёни қавон истифода шаванд.

АДАБИЁТ:

1. Големан, Д. (2006). Зеҳни иҷтимоӣ: Илми нави муносибатҳои инсонӣ. Бантам.

2. Майер, ЧД, ва Саловей, П. (1997). Интеллекти эмотсионалї чист? Дар П. Саловей ва Д. Слюйтер (Эд.), Рушди эмотсионалї ва зехни эмотсионалї: Оқибатҳои таълимї (саҳ. 3-31). Китобҳои асосї.
3. Reis, SM, Colbert, RD, & Hebert, TP (2005). Фаҳмидан ва пешбурди салоҳияти иҷтимоӣ дар кӯдакон. Springer Science & Business Media.
4. Professional Psychology: Research and Practice Artificial Intelligence in Psychological Practice: Current and Future Applications and Implications. David D. Luxton. Online First Publication, November 11, 2013. doi: 10.1037/a0034559.
5. The new Psychology of Success. Carol S. Dweck phd from Stanford Universite 2014.
6. Exploring the Inner Landscape of a Teacher's Life. Parker J. Palmer 2015.
7. Ahmedova N. Boshlang'ich sinflarda nutq o'stirish usullari. (Ta'lim jarayonida nutq madaniyatini shakllantirish masalalari). Toshkent, "Sharq", 1999.-B.128.
8. Boshlang'ich ta'lim. Umumiy o'rta ta'limning Davlat Ta'lim Standarti va o'quv dasturi. Ta'lim taraqqiyoti. O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'lim Vazirligi axborotnomasi 7-maxsus son.-Toshkent: "Sharq", 1999.-B.479.
9. Takomillashgan Davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi. "Boshlang'ich ta'lim" jurnali.-Toshkent, 2005, 5-son.

